

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือวัดเจตคติโดยนัยโดยใช้การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยเพื่อนำไปใช้วัดเจตคติของบุคคลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองไทย
5. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติโดยนัยและการวัดเจตคติโดยตรง
6. เพื่อศึกษาถึงบทบาทของการกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนในการทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยได้

สมมติฐาน

1. คะแนนเจตคติโดยตรงที่วัดได้จากมาตรจำแนกความหมายและมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวมมีสหสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับคะแนนเจตคติโดยนัยที่วัดด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย
2. ความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยแตกต่างกันตามระดับของการกำกับการแสดงออกของตน โดยที่
 - 2.4) ในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย
 - 2.5) ในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง ไม่มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย
 - 2.6) ในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง มีคะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย สูงกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ
3. ความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยแตกต่างกันตามระดับของบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน โดยที่
 - 3.4) ในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย

- 3.5) ในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง ไม่มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย
- 3.6) ในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง มีคะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย สูงกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ

4. ตัวแปรกำกับการแสดงออกของตนและตัวแปรบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน สามารถร่วมกันทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยได้

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มตัวอย่างในชั้นสร้างเครื่องมือ

- 1.1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการคัดเลือกกรู๊ปใบหน้าแกนนำทางการเมือง (กลุ่มคนเสื้อแดง และกลุ่มคนเสื้อเหลือง) และคำสำหรับสร้างแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย จำนวน 26 คน
- 1.2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวัดเจตคติด้วยมาตรจำแนกความหมาย และมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวมนักร้อง จำนวน 22 คน
- 1.3) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาความตรงของการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย ด้วยวิธีการทดสอบกับกลุ่มที่รู้จักสถานะอยู่แล้ว (known-groups technique) จำนวน 22 คน

การหาความตรงของมาตรจำแนกความหมาย มาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม และการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย เป็นกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- ก. กลุ่มตัวอย่างที่คาดว่าจะเป็นผู้ที่นิยมกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย หรือ “กลุ่มคนเสื้อเหลือง” ได้แก่ กลุ่มผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันติอโศก จำนวน 11 คน
- ข. คนกลุ่มตัวอย่างที่คาดว่าจะเป็นผู้ที่นิยมกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) หรือ “กลุ่มคนเสื้อแดง” ได้แก่ ผู้ที่เปิดเผยตนเองว่าเป็น “คนเสื้อแดง” เคยมีประสบการณ์ทางด้านการเมือง เช่น การชุมนุม

การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และเคย หรือยังคงดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดง จำนวน 11 คน

2. กลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจริง คือ นิสิตปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 3800101 จิตวิทยาทั่วไป ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2553 จำนวน 189 คน แบ่งเป็นเพศชาย 46 คน และเพศหญิง 143 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

5. แบบวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยตรง คือ มาตรฐานความหมาย และมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม
6. แบบวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยนัย คือ แบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย
7. แบบวัดตัวแปรทำนาย คือ มาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน และมาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขออนุญาตอาจารย์ผู้สอนวิชา 3800101 จิตวิทยาทั่วไป ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2553 เพื่อเก็บข้อมูลจากนิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อนิสิตมาถึงห้องทดลองตามวันและเวลาที่ได้นัดหมายแล้ว นิสิตจะถูกสุ่มเพื่อได้รับลำดับของการทดสอบที่แตกต่างกัน 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขที่ 1 ทำแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยก่อน แล้วจึงทำแบบวัด เจตคติด้วยมาตรจำแนกความหมายและมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม เงื่อนไขที่ 2 วัดเจตคติด้วยมาตรจำแนกความหมายและมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวมก่อน แล้วจึงทำแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย จากนั้นนิสิตทั้งสองเงื่อนไขทำมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน และมาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน เมื่อผู้เข้าร่วมการทดลองตอบมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนและมาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนเสร็จแล้ว ผู้วิจัยเปิดเผยวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการวิจัย และกล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมการทดลองอีกครั้ง

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาความสัมพันธ์ของเจตคติที่วัดโดยตรงและเจตคติที่วัดโดยนัย ด้วยการทดสอบการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามโดยสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's r) (สมมติฐานข้อที่ 1)
2. การศึกษาความสัมพันธ์ของเจตคติที่วัดโดยตรงและเจตคติที่วัดโดยนัยของ 1) กลุ่มตัวอย่างที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ และ 2) กลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงและต่ำ ด้วยการทดสอบการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามโดยสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's r) แล้วนำค่าสหสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างมาเปรียบเทียบกับสถิติ Fisher's z transformation (สมมติฐานข้อที่ 2.1 2.2 3.1 และ 3.2)
3. เปรียบเทียบคะแนนของความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยระหว่างกลุ่มตัวอย่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงกับผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกต่ำ และในกลุ่มตัวอย่างผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงกับผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตัวแปรตามซึ่งเป็นตัวแปรระหว่างบุคคล (between subjects) โดยสถิติที่เป็นอิสระจากกัน (t -test independent groups) (สมมติฐานข้อที่ 2.3 และ 3.3)
4. ทำนายความไม่สอดคล้องของการตอบเจตคติด้วยวิธีการวัดโดยตรงและการวัดโดยนัยด้วยตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน ทดสอบด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) ด้วยวิธีแบบใส่ตัวแปรทำนายการกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนพร้อมกัน (enter) โดยมีตัวแปรตาม คือ ความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย (สมมติฐานข้อที่ 4)

ผลการวิจัย

1. คะแนนเจตคติที่วัดโดยตรงด้วยจากมาตรจำแนกความหมายและมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวมมีสหสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัยด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001
2. ความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยตามระดับของการกำกับการแสดงออกของตน โดยที่
 - 2.1) ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำมีคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงมีสหสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

- 2.2) ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทาง
การเมืองที่วัดโดยตรงมีสหสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับคะแนนเจตคติที่วัด
โดยนัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำแตกต่างจากผู้ที่มี
การกำกับการแสดงออกของตนสูงอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

- 2.3) คะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่
วัดโดยนัยในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนเองสูงสูงกว่าผู้ที่มีการ
กำกับการแสดงออกของตนเองต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยตาม
ระดับของบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน โดยที่

- 3.1) ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำมีคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทาง
การเมืองที่วัดโดยตรงมีสหสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับคะแนนเจตคติที่วัด
โดยนัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

- 3.2) ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงมีคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทาง
การเมืองที่วัดโดยตรงมีสหสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับคะแนนเจตคติที่วัด
โดยนัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ แตกต่างจากผู้ที่มี
บุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

- 3.3) คะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่
วัดโดยนัยในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำสูงกว่าในผู้ที่มี
บุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนและตัวแปรบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน
ร่วมกันทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยได้ โดยตัวแปรการ
กำกับการแสดงออกของตนสามารถทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรงกับ
ที่วัดโดยนัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ และสามารถวัดความนิยม
ต่อกลุ่มทางการเมืองของนิสิตได้

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้รูปแบบ/เครื่องมือวัดเจตคติโดยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย ซึ่งสามารถนำไปใช้วัดเจตคติของบุคคลในเรื่องมีความละเอียดอ่อนทางสังคม และเกี่ยวข้องกับการนำเสนอตนเองในการแสดงความคิดเห็นสูง นั่นคือ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเมืองไทยที่เป็นความนิยมต่อกลุ่มคนเสื้อเหลือง และกลุ่มคนเสื้อแดง
2. เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติโดยนัยและการวัดเจตคติโดยตรง เพื่อให้เกิดการตั้งคำถามถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของการวัดเจตคติโดยตรงและโดยนัย ตลอดจนการปรับใช้เครื่องมือให้เหมาะสมกับประเด็นการวิจัย
3. รู้ถึงปัจจัยด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล นั่นคือ บทบาทของการกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน ในการกำกับหรือทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย

ข้อเสนอแนะ

1. ในการศึกษาเจตคติต่อกลุ่มการเมืองในประเทศไทยด้วยทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย ควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังกลุ่มอื่นที่ไม่จำกัดเพียงนิสิตปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีลักษณะทางประชากรที่คล้ายคลึงกันค่อนข้างมากเท่านั้น ควรมีการเปรียบเทียบผลการทดสอบในกลุ่มคนและประเด็นที่มีความแตกต่างหลากหลาย ตลอดจนมีการทดสอบซ้ำเพื่อพัฒนาความน่าเชื่อถือของเครื่องมือวัดโดยนัยประเภทนี้ให้มากยิ่งขึ้น
2. การศึกษาครั้งนี้ พบว่า การกำกับการแสดงออกของตนมีอิทธิพลต่อความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย (แม้จะมีขนาดอิทธิพลระดับต่ำก็ตาม) ในการวิจัยหัวข้อต่อไปที่มีความอ่อนไหวทางสังคมสูง ที่ผู้ตอบอาจบิดเบือนคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังทางสังคมเพื่อทำให้ตนเองดูดีขึ้น ควรดำเนินการวิจัยด้วยความระมัดระวังมาใช้เพื่อกำจัดปัญหานี้ เช่น เลือกใช้ข้อกระทงที่ไม่มีความละเอียดอ่อนทางสังคม สร้างความเชื่อมั่นกับผู้ตอบว่าจะเก็บข้อมูลไว้เป็นความลับ ไม่เปิดเผยนามหรือกล่าวว่าการตอบนี้ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด หากแต่เป็นการวัดความคิดเห็นทั่วไปไม่ใช่ข้อเท็จจริง และอาจใช้แบบวัดการบิดเบือนคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังทางสังคมวัดควบคู่ไปด้วย แล้วคัดแยกที่ได้คะแนนสูงจากการวัดนี้ออกจากการวิเคราะห์ทางสถิติ

3. เพื่อให้ทราบถึงอิทธิพลของตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนต่อความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยที่ชัดเจนขึ้น หรือค้นหาตัวแปรที่เป็นกลไกควบคุมขนาดความสัมพันธ์ของเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยจริง การศึกษาในอนาคตควรจัดกระทำเงื่อนไขให้เกิดการนำเสนอตนเองสูง/ต่ำ ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่หรือกลุ่มคนทำงาน อาจใช้สถิติวิเคราะห์อิทธิพลกำกับ (moderating effect analysis) หรือ ศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ของการวัดโดยตรงกับการวัดโดยนัย เช่น ความเข้มของเจตคติ หรือ ความเข้มของการประเมิน ความแตกต่างของเจตคติ ความตรงกันข้ามของเจตคติ

4. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของการวัดโดยตรงที่วัดจากมาตรจำแนกความหมายและมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม ส่วนการวัดโดยนัยเป็นการวัดจากการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย การสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ต้องสรุปผลด้วยความระมัดระวัง เพราะการทดสอบครั้งนี้อาจจะได้ผลสรุปที่แตกต่างกันเมื่อศึกษาเจตคติด้วยวิธีการวัดโดยตรงและการวัดโดยนัยด้วยวิธีอื่นๆ การศึกษาในอนาคตจึงควรนำวิธีการวัดโดยตรงและโดยนัยวิธีอื่นๆ มาใช้มากขึ้น เพื่อสร้างองค์ความรู้และความเข้าใจต่อทฤษฎีปัญญาทางสังคมมากยิ่งขึ้น